

Søyene blir tyngre

Forfatter

Inger Anne Boman, NSG

Sammendrag

Vi ønsker at lamma skal vokse fort og bli tunge. Kombinasjon av bedre stell og avl har ført til at lamma i dag har bedre tilvekstevne enn før. Dette har sin pris, nemlig at voksenvekta til søyene blir tyngre.

Publisert

2010

Referanse

Sau og Geit nr. 2/2010

Utskriftsdato

28.11.2022 www.fag.nsg.no

Søyene blir tyngre

(Foto: Arne Flatebø)

Vi ønsker at lamma skal vokse fort og bli tunge. Kombinasjon av bedre stell og avl har ført til at lamma i dag har bedre tilvekstevne enn før. Dette har sin pris, nemlig at voksenvekta til søyene blir tyngre.

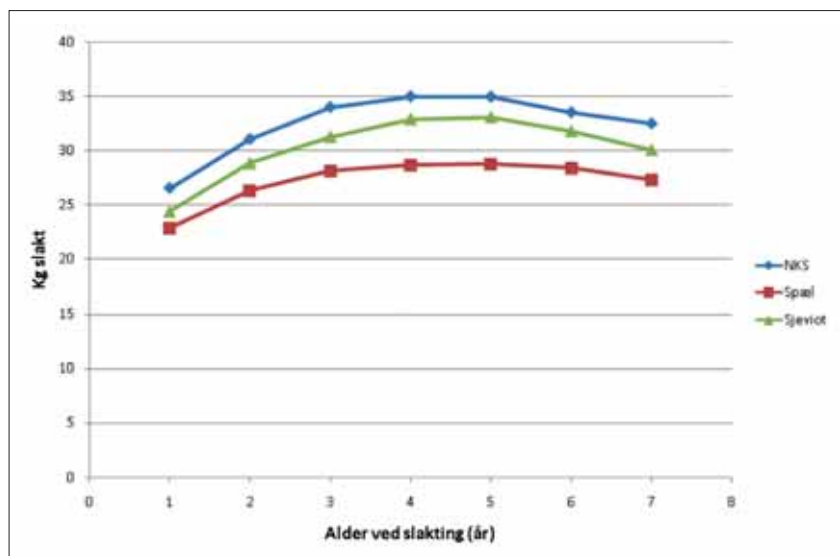
Nøyaktig hvor mye tyngre søyene har blitt vet vi ikke. For i Sauekontrollen er det registrert få voksne søyevokter de siste åra. Ut i fra slaktevekt på voksne søyer anslår jeg at levendevekta til NKS-søyene i snitt vil øke med 7,2 kg de neste 10 åra, mens spælsøyene og sjeviotsøyene vil bli henholdsvis 5,8 kg og 4,7 kg tyngre. Avlssjefen satte i gang en kampanje i februar for å få veid flest mulig søyer som er med i ring.

I Sauekontrollen er det som sagt få levendevekter målt på voksne søyer. Derimot er slaktevekta på alle voksne søyer registrert. Søyene har også en delindeks for slaktevekt som beskriver hvor gode dyra er for tilvekst, genetisk sett. Jeg har derfor sett på sammenhengen mellom søyenes delindeks for slaktevekt og deres egen fenotypiske slaktevekt som voksen.

Materiale og metode

Søyene som inngikk i analysen var 1-7 år ved slaktning, født i 1995–2004 og tilhørte besetninger som i dag er i ring. De var renrasa og slakta i august til november. For hver årsklasse ble søyene med de 5% letteste og tyngste søyevektene fjernet. Tilsvarende ble søyene med de 5% beste og dårligste

delindekser per fødselsår fjernet. Dette ble gjort fordi de mest ekstreme vektene og delindeksene sannsynligvis er forårsaket av sjukdom, manglende slektskap, feilregistreringer og andre forstyrrelser. Datasettene bestod av 86.014 NKS-søyer fordelt på 1162 besetninger, 8.888 spælsøyer fordelt på 186 besetninger og

Figur 1. I middel utvikler slaktevekta for søyer seg slik med alder for de ulike rasene.

1.938 sjeviotsøyer fordelt på 52 besetninger.

Den statistiske analysen ble kjørt med SAS GLM, en variansanalyse egnet for ubalanserte data. Det ble korrigert for fast effekt av besetning, fødselsår (1995–2004), alder ved slakting (1-7 år) og slaktingsmåned (august-november). I tillegg var det et regresjonsledd (stigningstall) for effekt av delindeks for slakt.

Resultat og diskusjon

Søyenes slaktevekt er størst ved 4-5 års alder og minst for åringene (se figur 1).

Det var liten og usystematisk effekt av slaktemåned på høsten og fødselsår. Dette var ventet, siden vi vet at beiteforholdene varierer fra år til år og at søyene kan ha hatt ulik behandling avhengig av slaktetidspunkt. For eksempel vil søyer slakta i august ofte ha gått på hjemmebeite, mens søyer slakta seint i sesongen kan ha gått lenge i utmark. Variasjonene var størst for sjeviot og det kommer trolig av at det er få dyr som inngår i analysen.

Når søyas delindeks for slakt økte med ett poeng, økte slaktevekta for voksen søye med:

- 0,094 kg for NKS
- 0,074 kg for spæl
- 0,072 kg for sjeviot

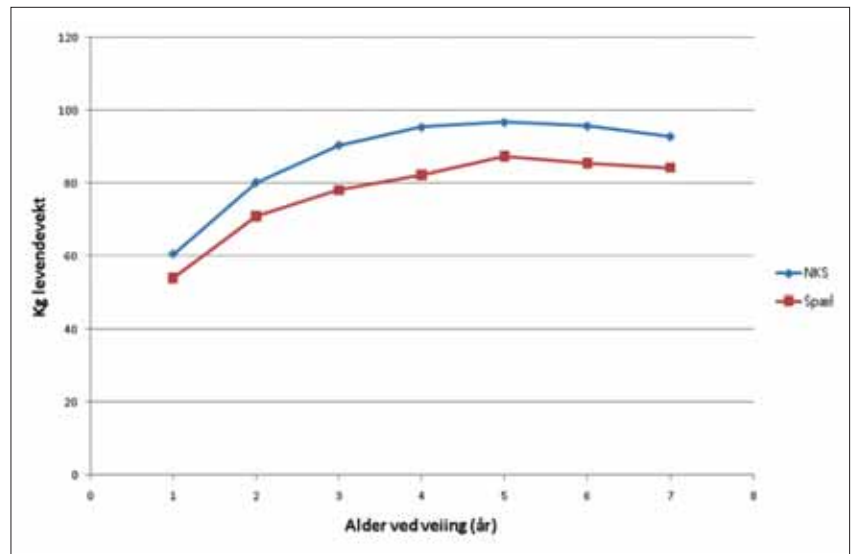
Som venta viste analysen at søyas slaktevekt øker ved bedre delindeks for slakt. Det er kraftigere økning i slaktevekt per delindekspoeng for NKS enn for de andre. Dette rimer godt med at verdien av et indekspoeng er større for NKS enn spæl og sjeviot. Verdien av et delindekspoeng for slakt sier hvor mye tyngre vi venter at lamma skal være, og er trykt på søyeindekslistene. Siden ei søye veier relativt mer enn et lam, er det rimelig at slaktevekta for ei voksen søye øker mer enn slaktevekta for et lam. Både for NKS og spælsau var økningen 40% mer for voksen slaktevekt enn verdien av et delindekspoeng.

Hva betyr dette i praksis?

Søyene blir tyngre på grunn av avl. Levendevekta vil i løpet av 10 år øke anslagsvis:

- 7,2 kg for NKS
- 5,8 kg for spæl
- 4,7 kg for sjeviot

- Er dette en ønsket utvikling, eller må vi gjøre noe med det?

Figur 2. Gjennomsnittlige voksenvekter i 2010 fordelt på rase og alder.

Aktuelle avliltak for å motvirke tyngre søyer kan være:

- Å redusere vektlegging av delindeks slakt i O-indeksen
- Å ta inn voksenvekt i O-indeksen med negativ vektlegging.

Da analyseresultatene forelå, oppfordret avlssjefen produsenter i værering til å veie søyene sine. Per 15. mars var det rapportert 12.402 voksenvekter fra 2010 i Sauekontrollen. Av disse var 9.248 NKS-vekter fra 126 besetninger og 1.700 spælvekter fra 30 besetninger. Resten var andre raser eller kryssninger. Hvis det er flere som har veid dyra

sine, men ikke rukket å innrapportere vektene, oppfordrer vi til at dette blir gjort.

Gjennomsnittlig levendevekt per aldersgruppe og rase er gitt i figur 2. Noen av dyra er nok blitt noe tyngre fordi de er drektige og ble veid litt seint i forhold til dette. Jeg håper på enda bedre oppslutning om veing av voksne dyr neste inneføringssesong. I år stod hedmarkingene for mesteparten av NKS-vektene, mens hordalendingene sørget for flest spælvekter.

Inger Anne Boman
inger.anne.boman@nsg.no

SPENMAX – de grønne styrkedråpene jurbetennelse eller andre problemer?

For gris, sau og melkekyr

Tillatt solgt av Mattilsynet

Tlf. 37 04 49 44/ 930 50 175.
Se ellers på: www.spenmax.no og www.urtemax.no

- Tar de fleste betennelsesproblemer.
- Ca. kr 100,- pr. behandling.
- Mange fornøyde brukere i norsk landbruk.
- 20 års forskning.
- 100% naturprodukt.

1 fl. kun kr 750,- eks mva/frakt (nok til 8-10 behandlinger).
Kjøp 2 fl. og få en gratis!

Spenmax
– de foredelede dråper for dyr og mennesker fra naturens eget spisskammer.

